

Abstrakt

Diplomová práce *Zvláštnosti Kazatelovy samomluvy* prochází období vzniku biblické knihy Kazatel, rozebírá její název a shrnuje stručně poznatky biblické vědy týkající se datace, autorství a s tím spojené struktury textu. Zařazení textu mezi posvátné texty Tanachu hodnotí práce jako výsledek jejího užívání při vzdělávání v hebrejských školách a vlastně šťastnou náhodu. Za autora považuje hebrejského muže znalého řecké literatury a pokoušejícího se kriticky hodnotit vlastní tradice. Kniha hledá hebrejskou odpověď na soudobé tázání řecké filozofie po správném životě.

Ve svých neúnavných výzkumech dochází vypravěč k poznání, že vše je jen pára, honička za větrem, tedy ztráta času a sil. Toto ústřední poznání je trpké, ale nezbytné, neboť člověk je ustrojen takovým způsobem, že stále touží po hledání věcí, jež jsou mimo jeho dosah.

Klíčové pasáže a citace sleduje práce v originálním hebrejském znění a přihlíží rovněž k nejznámějším starověkým překladům – řecké Septuagintě a latinské Vulgátě. Ve výrazu hevel, jenž práce překládá triádou pára / opar / výpary nachází velmi působivý literární symbol, jenž se hodí jako zkratkovitá odpověď na výsledek lidských ambicí a snah.

Ačkoli je text knihy převážně plný zoufalství a nespokojenosti, přece v něm práce nachází i optimistické aspekty, ke kterým se člověk ale musí postupně dopracovat. Změna perspektivy a přijetí základních daností lidské existence, člověku umožní radovat se z Božích darů, které jsou sice zdánlivě skromné, ale právě skrze ně se k člověku dostávají známky Boží přítomnosti. Bůh je jinak člověku nepřístupný a nepochopitelný. Hledat jej, či se snažit pochopit, co na zemi děje, je úkol nad lidské síly.

Práce se dále věnuje chápání času, jak jej text představuje a vidí v něm člověka coby smrtelníka toužícího po transcendenci, ale žijícího lineární život uvnitř cyklických pohybů živelů a přírody. Neustálé protimluvy, jež jsou pro text příznačné, nejsou výsledkem většího počtu autorů. Práce je považuje za autorský záměr a program. Jen skrze paradoxní vyjádření se člověk dostává k nějakému poznání, jež by alespoň částečně odpovídalo komplexitě světa.